# Motion till riksdagen 1985/86: A206

Lars Werner m. fl. (vpk)

Höjd arbetslöshetsersättning, m. m.

---

Regeringens förslag i budgetpropositionen att höja högsta belopp vid arbetslöshet med endast 20 kr. till 335 kr. per dag möter berättigad kritik. Uttalanden som "kompensationen långt från 90 proc.", "sluta straffa de arbetslösa", "beklämmande besked för alla som blir arbetslösa", "det här måste vi ändra på", "bara 20 kronor till de arbetslösa" etc. kommer från fackföreningsrörelsen. När nuvarande arbetslöshetsförsäkring infördes 1974 var högsta dagpenningbelopp 130 kr. per dag. Detta belopp fastställdes utifrån att den genomsnittliga industriarbetarlönen då var 136:50 kr. per dag. Motsvarande genomsnitt för en industriarbetare i dag är minst 413 kr. per dag. Alla siffror före skatt.

## Kompensationen långt från 90 %

Statistik från LO visar att en gruvarbetare i genomsnitt får högst 61 %, en verkstadsarbetare högst 73 %, en industriarbetare 72 % och en byggnadsarbetare högst 65 % av sin lön i arbetslöshetsersättning. Det är långt från den 90-procentiga kompensationsnivå som arbetslöshetsersättningen från början skulle utgöra.

I LO-tidningen nr 51/52 visas en tabell över förlusterna vid arbetslöshet vid olika alternativ. Av tabellen framgår att om arbetslöshetsförsäkringen skall återgå till att vara en någorlunda fullgod försäkring krävs både höjning av dagpenningbeloppen och borttagande av karensveckan.

**Industriarbetarens förlust vid arbetslöshet**

| Arbetslöshetstid i veckor | Som det är i dag<br>Arbetslöshetsers. 315 kr/dag, en veckas karens. Förlust i kronor (procent inom parentes) | Regeringens väntade förslag<br>Arbetslöshetsers. 335 kr/dag, en veckas karens. Förlust i kronor (procent inom parentes) | Fackens aktuella krav<br>Arbetslöshetsers. 400 kr/dag, en veckas karens. Förlust i kronor (procent inom parentes) | LOs krav<br>Arbetslöshetsers. 400 kr/dag, ingen karensvecka. Förlust i kronor (procent inom parentes) |
|---|---|---|---|---|
| 1 | 2 284 (100) | 2 284 (100) | 2 284 (100) | 284 (12) |
| 2 | 2 993 ( 65) | 2 893 ( 63) | 2 568 ( 56) | 568 (12) |
| 4 | 4 411 ( 48) | 4 111 ( 45) | 3 136 ( 34) | 1 136 (12) |
| 8 | 7 247 ( 40) | 6 547 ( 36) | 4 272 ( 23) | 2 272 (12) |
| 13 | 10 792 ( 36) | 9 592 ( 32) | 5 692 ( 19) | 3 692 (12) |
| 26 | 20 009 ( 34) | 17 509 ( 29) | 9 384 ( 16) | 7 384 (12) |

*Tabellen visar hur mycket en industriarbetare med genomsnittlig lön förlorar på att bli arbetslös, uttryckt i kronor och i procent, vid olika långa perioder av arbetslöshet. Och med fyra olika aktuella förutsättningar.*

Regeringen föreslog 1985 en höjning på 15 kr. per dag. Arbetslöshetskassornas samorganisation (SO) föreslog då 360 kr. per dag i ersättning vid arbetslöshet. 1984 höjdes ersättningen till 300 kr. per dag, medan SO krävde

340 kr. per dag. Det är därför en lång och varaktig utarmning av arbetslöshetsförsäkringen som nu föranleder omfattande protester. Vpk har vid tidigare riksmöten följt SO:s förslag till högsta belopp vid arbetslöshet. Lika regelmässigt har socialdemokraterna och de borgerliga partierna avvisat vpk:s och SO:s förslag.

## Vpk kräver 400 kr. i arbetslöshetsersättning

Med regeringens förslag på en höjning av A-kasseersättningen på 20 kr. per dag fortsätter urgröpningen av arbetslöshetsersättningen. Vpk föreslår därför att högsta dagpenning höjs till 400 kr. per dag. Det är hög tid att återställa arbetslöshetsförsäkringen till sitt utgångsläge och att den ger en kompensation på ca 90 % vid arbetslöshet.

Redan tidigare har vpk föreslagit att karensdagarna vid arbetslöshet skall avskaffas. En av förutsättningarna för att ge de arbetslösa ett fullgott försäkringsskydd är att karensveckan slopas. Vpk föreslår att regeringen får riksdagens uppdrag att i kompletteringspropositionen framlägga förslag om att karensdagarna i arbetslöshetsförsäkringen utmönstras.

## Höj KAS och utbildningsbidrag

Kontant arbetsmarknadsstöd (KAS) och utbildningsbidragen vid arbetsmarknadsutbildning m.m. är till för den som ej kvalificerat sig för A-kasseersättning. Trots detta måste de leva och försörja sig. 120 kr. i KAS och 205 kr. per dag i utbildningsbidrag som är regeringens förslag är alltför lågt. Arbetslöshetsersättningar och ersättningar vid utbildning måste få en rimlig nivå. Samhället har ingen vinning av att arbetslösa eller de som utbildar sig för arbete finansierar sitt livsuppehälle genom andra offentliga instanser.

Ersättningen kontant arbetsmarknadsstöd bör därför vara 50 % av högsta dagpenningbelopp i A-kasseförsäkringen, dvs. enligt vpk:s förslag 200 kr. per dag.

Utbildningsbidraget för dem som har A-kassa följer arbetslöshetsförsäkringen och skulle med vpk:s förslag ha som högsta gräns 400 kr. per dag. För dem som ej är berättigade till arbetslöshetskassa har emellertid utbildningsbidraget släpat efter ordentligt. Det kan inte vara acceptabelt att elever under utbildning tvingas leva långt under existensminimum. Regeringens förslag om en höjning från 185 kr. till 205 kr. per dag är långt ifrån tillräckligt. Vpk föreslår att utbildningsbidraget räknas upp till 75 % av högsta dagpenningklass i arbetslöshetsförsäkringen, dvs. enligt vpk:s förslag till 300 kr. per dag.

## Finansiering från produktionen

Kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen är beroende på arbetslöshetens omfattning. Huvudansvaret för arbetslösheten ligger hos det privata näringslivet och de maktgrupper som styr svenskt näringsliv. Samhällets ansvar är att vidta åtgärder för att motverka arbetslöshet eller att de arbetslösa får ett oskäligt ekonomiskt lidande. Därför är det följdriktigt att kostnaderna för

arbetslösheten bärs av produktionen och de stora vinsterna. Vpk föreslår därför att arbetsmarknadsavgiften höjs med 0,6 % utöver regeringens förslag, så att de förslag som framläggs i motionen därmed finansieras.

## Hemställan

Med hänvisning till det anförda föreslås

1. att riksdagen beslutar att höja högsta dagpenningbelopp i arbetslöshetsförsäkringen och anta följande förslag till lag om ändring i lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring att gälla från den 1 juli 1986:

| *Föreslagen lydelse* | *Motionärernas förslag* |
|---|---|
| 17 § | |
| Dagpenning utges med lägst 130 och högst *335* kronor om inte annat följer av denna lag. Arbetslöshetskassan beslutar om dagpenningens storlek. | Dagpenning utges med lägst 130 och högst *400* kronor om inte annat följer av denna lag. Arbetslöshetskassan beslutar om dagpenningens storlek. |

2. att riksdagen beslutar att utbildningsbidraget vid arbetsmarknadsutbildning fr. o. m. den 1 juli 1986 lägst skall utgå med 300 kr. per dag fem dagar i veckan,

3. att riksdagen beslutar höja KAS-ersättningen till 200 kr. per dag och anta följande förslag till lag om ändring i lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd att gälla från den 1 juli 1986:

| *Föreslagen lydelse* | *Motionärernas förslag* |
|---|---|
| 18 § | |
| Kontant arbetsmarknadsstöd utges med *120* kronor per dag. | Kontant arbetsmarknadsstöd utges med *200* kronor per dag. |

4. att riksdagen beslutar att kontant arbetsmarknadsstöd och utbildningsbidraget kopplas till högsta dagpenningklass i arbetslöshetsförsäkringen enligt vad i motionen anförs,

5. att riksdagen beslutar anta följande som *Motionärernas förslag* betecknade förslag till lag om ändring i lagen (1981:691) om socialavgifter:

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § lagen (1981:691) om socialavgifter skall ha följande lydelse:

| *Föreslagen lydelse* | *Motionärernas förslag* |
|---|---|
| 2 kap. | |
| 1 § | |
| En arbetsgivare skall på det avgiftsunderlag som anges i 3–5 §§ för varje år betala | |
| 1. *sjukförsäkringsavgift* med 9,30 procent, | |
| 2. *folkpensionsavgift* med 9,45 procent, | |
| 3. *tilläggspensionsavgift* efter den procentsats som anges i särskild lag, | |
| 4. *delpensionsavgift* med 0,50 procent, | |
| 5. *barnomsorgsavgift* med 2,20 procent, | |
| 6. *arbetsskadeavgift* med 0,60 procent, | |
| 7. *arbetsmarknadsavgift* med *1,886* procent, | 7. *arbetsmarknadsavgift* med *2,486* procent, |
| 8. *arbetarskyddsavgift* med 0,35 procent, | |
| 9. *vuxenutbildningsavgift* med 0,264 procent samt | |
| 10. *lönegarantiavgift* med 0,20 procent. | |
| Arbetsgivare som avses i 1 kap. 2 § andra stycket skall dock betala endast tilläggspensionsavgift. | |
| Staten betalar inte arbetsskadeavgift. | |

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1987. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om avgifter som avser tid före ikraftträdandet.

6. att riksdagen beslutar att hemställa hos regeringen om förslag om att karensdagarna i arbetslöshetsförsäkringen slopas enligt vad som anförs i motionen.

Stockholm i januari 1986

*Lars Werner (vpk)*

*Bertil Måbrink (vpk)* *Nils Berndtson (vpk)*

*Jörn Svensson (vpk)* *Inga Lantz (vpk)*

*Lars-Ove Hagberg (vpk)* *Alexander Chrisopoulos (vpk)*

*Karl-Erik Persson (vpk)*